

Súd: Okresný súd Levice
Spisová značka: 6Pu/16/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4322204631
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martina Petříková
ECLI: ECLI:SK:OSLV:2023:4322204631.4

Uznesenie

Okresný súd Levice vo veci prípustnosti prevzatia T. J., Z.. XX.XX.XXXX, B. F. XX, E., H. E., do ústavu zdravotníckej starostlivosti - Psychiatrickej nemocnice Hronovce (PN), v konaní zast. opatrovníčkou F.. J. G., súdnou tajomníčkou Okresného súdu Levice, za účasti ústavu zdravotníckej starostlivosti - Psychiatrickej nemocnice Hronovce, takto

rozhodol:

I. K prevzatiu umiestnenej T. J., Z.. XX.XX.XXXX do ústavu zdravotníckej starostlivosti - Psychiatrickej nemocnice Hronovce **n e d o š l o** v súlade so zákonom a **j e n e p r í p u s t n é**.

II. Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd uznesením č.k. 6Pu/16/2022-7 zo dňa 15.12.2022 bez návrhu z úradnej povinnosti na základe oznámenia Psychiatrickej nemocnice O. začal konanie o vyslovenie prípustnosti prevzatia T. J., Z.. XX.XX.XXXX do ústavu zdravotníckej starostlivosti X. O., nakoľko k prevzatiu menovanej došlo dňa 14.12.2022 bez jej písomného súhlasu s liečbou a hospitalizáciou v X. O..

2. Uznesením Okresného súdu Levice č.k. 6Pu/16/2022-8 zo dňa 15.12.2022 bola umiestnenej p. T. J., Z.. XX.XX.XXXX ustanovená za procesnú opatrovníčku F.. J. G., súdna tajomníčka Okresného súdu Levice na zastupovanie v predmetnom konaní.

3. Súd uznesením č.k. 6Pu/16/2022-12 zo dňa 16.12.2022 rozhodol tak, že k prevzatiu umiestnenej p. T. J., Z.. XX.XX.XXXX do ústavu zdravotníckej starostlivosti - Psychiatrickej nemocnice O. došlo zo zákonných dôvodov. Voči uvedenému rozhodnutiu Okresného súdu Levice podala v zákonnej lehote umiestnená odvolanie. O podanom odvolaní rozhodol Krajský súd v Nitre uznesením č.k. 9CoP/61/2022-27 zo dňa 02.01.2023 tak, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

4. Podľa § 389 ods. 1 písm. a) CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak neboli splnené procesné podmienky.

5. Podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

6. Krajský súd v Nitre v rozhodnutí, ktorým zrušil uznesenie súdu prvej inštancie poukázal najmä na vadu v obsadení súdu, ktorú považuje za nedostatok procesnej podmienky na strane súdu, keď rozhodoval vo veci vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený. Neustrannosť súdu je súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru, pričom rovnaké právo je zakotvené aj v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Náprava nedostatku tejto procesnej podmienky spočíva v zrušení

rozhodnutia a vrátení veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, s predpokladom odstránenia zistenej procesnej vady.

7. Článok 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, článok 8 Listiny základných ľudských práv a slobôd a článok 17 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje právo na osobnú slobodu. Podľa článku 17 Ústavy Slovenskej republiky, prípady, v ktorých možno prevziať osobu do zdravotníckej starostlivosti alebo ju v nej držať bez jej súhlasu, môžu byť definované len zákonom, a to zákon č. 576/2004 Z. z. Zákon o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Aby nedochádzalo k zneužitiu tohto inštitútu, Civilný mimosporový poriadok upravuje v ustanoveniach § 252 až § 271 osobitné konanie o prípustnosti prevzatia a držania v zdravotníckom zariadení (tzv. detenčné konanie).

8. V detenčnom konaní zákon ukladá súdu povinnosť vyslychnuť osobu umiestneného, pričom cieľom výsluchu je vo všeobecnej rovine garantovať tejto osobe všetky jednotlivé zložky práva na spravodlivý proces a vyvážiť nerovné podmienky pri ich uplatnení. Súčasným cieľom výsluchu je zistenie názoru umiestnenej osoby, a to priamo na základe vnemov sudcu. Zákon tak súdu ukladá povinnosť osobu, o ktorej detencii sa koná, vzhliadnuť v prípade, ak sa upustí od jej výsluchu. Nie je vylúčené, že v určitých prípadoch sa vzhliadnutie prelína s výsluchom účastníka, pri ktorom s ním má sudca tiež priamy očný kontakt. Vzhliadnutie možno vnímať ako osobitný procesný postup, ktorý smeruje k naplneniu požiadavky prirodzenej dôstojnosti človeka, jeho osobnej nezávislosti vrátane slobody autonómie, nediskriminácie, rešpektovaniu odlišností osôb so zdravotným postihnutím. Povinnosťou súdu pri rozhodovaní o osobnej slobode človeka je vychádzať zo subjektívneho hľadiska, ktoré znamená, že súd primárne nevychádza z diagnózy osoby, o ktorej sa rozhoduje, ale ako sa navonok prejavuje jej schopnosť obstaráť si svoje veci, začleniť sa do bežného života, reagovať na bežné impulzy.

9. S poukazom na vyššie uvedené možno konštatovať, že v prípade výsluchu, ako i vzhliadnutia, by mal tento úkon uskutočniť sudca. Nakoľko v danej veci výsluch umiestnenej T. J., Z.. XX.XX.XXXX vykonala vyššia súdna úradníčka, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na nové rozhodnutie.

10. Konanie o prípustnosti prevzatia a držania v zdravotníckom zariadení je upravené v treťom diele Civilného mimosporového poriadku, a to v ust. § 252 až § 271 CMP.

11. Podľa § 253 ods. 1 CMP zdravotnícke zariadenie, v ktorom je osoba umiestnená z dôvodov uvedených v osobitnom predpise (ďalej len "umiestnený"), je povinné oznámiť súdu do 24 hodín prevzatie umiestneného bez jeho informovaného súhlasu. Oznamovaciu povinnosť má zdravotnícke zariadenie aj vtedy, ak umiestnený svoj informovaný súhlas odvolá, a to do 24 hodín od odvolania informovaného súhlasu.

12. Podľa § 254 ods. 2 CMP súd začne konanie bez návrhu na základe oznámenia zdravotníckeho zariadenia podľa § 253, ak sa konanie nezačalo už skôr na návrh.

13. Podľa § 255 ods. 1 CMP účastníkom konania o prípustnosti prevzatia a držania v zdravotníckom zariadení je umiestnený a zdravotnícke zariadenie.

14. Podľa § 260 ods. 1, 2, 3 CMP súd umiestneného vyslychá. Výsluch umiestneného súd uskutoční spôsobom, ktorý je vhodný a primeraný s ohľadom na zdravotný stav. Ak je výsluch na ujmu zdravotného stavu, možno od výsluchu upustiť. Súd v takomto prípade umiestneného vzhliadne. Ak o to požiada umiestnený, vyslychá ho vždy súd.

15. Podľa § 261 CMP súd sa oboznámi s názorom ošetrojúceho lekára, prípadne ďalších osôb, ktoré môžu objasniť stav veci, a so zdravotnou dokumentáciou umiestneného.

16. Podľa § 262 ods. 1, 2, 3 CMP súd rozhodne o prípustnosti prevzatia do zdravotníckeho zariadenia uznesením bez nariadenia pojednávania. Súd vydá uznesenie do piatich dní od obmedzenia osobnej slobody umiestneného. Súd doručí uznesenie umiestnenému v zdravotníckom zariadení do 24 hodín od jeho vydania, najneskôr však do piatich dní od obmedzenia osobnej slobody.

17. Podľa § 6 ods. 4 zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších právnych predpisov, je informovaný súhlas preukázateľný súhlas s poskytnutím zdravotnej starostlivosti, ktorému predchádzalo poučenie podľa tohto zákona, resp. ktorému predchádzalo odmietnutie poučenia.

18. Podľa § 6 ods. 9 písm. d/ cit. zákona, informovaný súhlas sa nevyžaduje v prípade ambulantnej starostlivosti alebo ústavnej starostlivosti, ak ide o osobu, ktorá v dôsledku duševnej choroby alebo s príznakmi duševnej poruchy ohrozuje seba alebo svoje okolie, alebo ak hrozí vážne zhoršenie jej zdravotného stavu.

19. Podľa § 9 ods. 4 cit. zák., ak ide o ústavnú starostlivosť, na ktorú sa nevyžaduje informovaný súhlas podľa § 6 ods. 8 písm. d/, poskytovateľ je povinný prevzatie osoby do ústavnej starostlivosti oznámiť do 24 hodín súdu, v obvode ktorého sa zdravotnícke zariadenie ústavnej starostlivosti nachádza. O zákonnosti dôvodov prevzatia do ústavu zdravotníckej starostlivosti rozhodne súd. Do rozhodnutia súdu možno vykonávať len také zdravotné výkony, ktoré sú nevyhnutné na záchranu života a zdravia osoby alebo na zabezpečenie jej okolia.

20. V predmetnej právnej veci však súd ďalej poukazuje na Zápisnicu zo zasadnutia občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 29.11.2022 ako aj Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 30. mája 2022 sp.zn. 2 Cdo/154/2021 z ktorého vyplýva, že v prípade, ak výsluch, resp. vzhľadnutie umiestneného v zmysle § 260 Civilného mimosporového poriadku neboli realizované sudcom, ale vyšším súdnym úradníkom, túto procesnú vadu nie je možné konvalidovať výsluchom vykonaným dodatočne, po uplynutí zákonnej 5-dňovej lehoty v zmysle § 262 Civilného mimosporového poriadku.

21. Vzhľadom na uvedené súd konštatuje, že procesným pochybením súdu prvej inštancie bola zmarená podstata zákonom upraveného procesu, ktorá viedla k porušeniu základného práva umiestnenej osoby. Účelom konania o prípustnosti prevzatia a držania v zdravotníckom zariadení nie je formálne dodržanie jednotlivých ustanovení § 252 až § 261 CMP alebo lehôt podľa čl. 17 ods. 6 Ústavy SR, ale zistenie toho, či sú dôvody na obmedzenie osobnej slobody a teda ochrana osobnej slobody. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti, citované zákonné ustanovenia ako aj rozhodnutia najvyšších súdnych autorít, súd v danej právnej veci konštatoval, že k prevzatíu umiestnenej nedošlo v súlade so zákonom a jej prevzatie do ústavu zdravotníckej starostlivosti Psychiatrickej nemocnice O. je neprípustné. Keďže v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu prvej inštancie došlo k porušeniu práv umiestnenej, pričom tieto procesné práva umiestnenej zakotvené v ustanovení § 252 a nasl. CMP už nie je možné prinavrátiť a konvalidovať a teda túto schopnosť stratili uplynutím zákonnej lehoty na ich vykonanie, súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia a vyslovil neprípustnosť prevzatia umiestnenej osoby. Súd ďalej len konštatuje, že umiestnená X.. T. J. je hospitalizovaná v PN O. odo dňa 14.12.2022, od kedy jej bola poskytnutá adekvátna lekárska starostlivosť a bola nastavená na medikamentóznú liečbu. S poukazom na vyslovenie neprípustnosti je PN O. povinná hospitalizáciu pacientky ukončiť a pacientku z nemocnice prepustiť.

22. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku v zmysle ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Levice, v dvoch písomných vyhotoveniach.

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

a) neboli splnené procesné podmienky,

b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,

- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.